"अलैची, जडिवुट्टी, पर्यटन पुर्वाधारः मिक्वाखोला गाउँपालिकाको समृद्धिको आधार"

मिक्वाखोला राजपत्र

मिक्वाखोला गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड २ संख्याः १ मितिः२०७७/०३/१५

भाग २

मिक्वाखोला गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

थलङ, ताप्लेजुङ

१ नं. प्रदेश, नेपाल।

मिक्वाखोला गाउँपालिका
तोक्पेगोला जैविक-सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षित पर्यापर्यटकीय विशेष क्षेत्र व्यवस्थापन तथा सञ्चालन कार्यबिधि - २०७७

गाउँ सभामा पेश गरेको मितिः २०७७/०३/१०
प्रमाणीकरण मितिः २०७७/०३/१४

प्रस्तावना

विश्वको तेश्रो अग्लो हिमाल कञ्चनजंघा र पाँचौ अग्लो हिमाल मकालुको बिचमा अवस्थीत ताप्लेजुङ जिल्ला मिक्वाखोला गाउँपालिकाको तोक्पेगोला (ढोक्पे) क्षेत्रका भूभागहरु जैविक तथा सांस्कृतिक विविधता युक्त विशिष्ट क्षेत्र हुन। अन्तराष्ट्रिय रामसार क्षेत्रमा सूचिकृत गर्न उपयुक्त रहेको यस क्षेत्रका उच्च हिमाली ताल तलैयाहरु, जलाधार तथा सिमसारयुक्त क्षेत्रहरु मेवाखोला नदीको मुख्य श्रोत समेत हुन्। यो क्षेत्रमा कार्बन सन्चयको दृष्टीले महत्वपूर्ण मानिने पिटल्याण्डहरु समेत रहेका छन। जैविक विविधताको दृष्टीले लोपोन्मुख हिम चितुवा, कस्तुरी, रेडपाण्डा (हाब्रे) लगायतका वन्यजन्तुहरु, घुमन्ते पंक्षीहरु र यार्सागुम्बा, पाँचऔले लगायत औषधिजन्य वनस्पतीहरु समेत रहेको हुनाले यो क्षेत्र जैविक तथा वानस्पतिक विविधताको मुख्य श्रोत पनि हो। यो भुभाग अति सिमान्तकृत आदिवासी तोक्पेगोला (स्थानीय भाषामा ढोक्प्या) हरुको पुख्यौली बसोबास क्षेत्र हो। आदिवासी लिम्बु समुदायको पौराणीक ग्रन्थ मुन्धुममा यस क्षेत्रका भुभागहरुको कथन समेत रहेको छ। आदिवासी तोक्पेगोला (ढोक्या) र किराँत लिम्बु समुदायको संस्कृति यो क्षेत्रका जल, जंगल र जमिनसंग आश्रीत रहेको हुनाले यो क्षेत्र विशिष्ट सांस्कृतिक महत्वको क्षेत्र हो। यो क्षेत्रमा तामाङ समुदायको समेत बसोबास रहेको छ।
यहाँका आदिवासी समुदायले यो क्षेत्रको पर्यावरणलाई परम्परागत प्रथाजनित रैथाने ज्ञान सिप मार्फत संरक्षण गर्दै आएका छन । लोपोन्मुख जैविक विविधता एवं सामाजिक, सांस्कृतिक सम्पदाको समेत विशेष महत्व तथा जल पर्यावरणको मुल श्रोतको रुपमा रहेको यो भुभागलाई उच्च मूल्य कम पदचिन्ह हुने विशेष पर्यापर्यटन मार्फत स्थानीय समुदायको दिगो जिविकोपार्जनमा टेवा पुयाउँदै यस क्षेत्रलाई सडक (गाडी चल्ने बाटो) रहित सिमान्तकृत आदिवासी तोक्पेगोला (ढोक्प्या) रे लिम्बु आदिवासीको आदिम सांस्कृतिक महत्व रहेको सांस्कृतिक पर्यापर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा सञ्चालन गर्न वाञ्छनीय भएकाले स्थानीय वातावरण संरक्षण तथा पर्यापर्यटन सम्बन्धि ऐन, २०७७ को दफा १६ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी मिक्वाखोला गाउँ कार्यपालिकाले तोक्पेगोला जैविक-सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षित पर्यापर्यटकीय विशेष क्षेत्र व्यवस्थापन तथा सञ्चालन कार्यबिधि - २०७७ जारी गरेको छ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः (१) यस कार्यविधिको नाम "तोक्पेगोला जैविक-सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षित पर्यापर्यटकीय विशेष क्षेत्र व्यवस्थापन तथा सञ्चालन कार्यबिधि - २०७७" हुनेछ।

(२) यस कार्यविधि मिक्वाखोला गाउँ कार्यपालिकाद्वारा घोषणा गरिएको अनुसूची (१) को चारकिल्ला भित्र रहेको तोक्पेगोला जैविक-सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षित पर्यापर्यटकीय विशेष क्षेत्र भर लागु हुनेछ।

(३) यस कार्यविधि मिक्वाखोला गाउँपालिकाको स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भएको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषाः विषय र प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :

(क) "ऐन" भन्नाले मिक्वाखोला गाउँपालिकाको स्थानीय वातारण संरक्षण तथा पर्यापर्यटन सम्बन्धि ऐन, २०७७ सम्झनुपर्छ ।

(ख) "कार्यविधि" भन्नाले जैविक विविधतायुक्त तोक्पेगोला जैविक-सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षित पर्यापर्यटकीय विशेष क्षेत्र व्यवस्थापन तथा संचालन कार्यविधि- २०७७ लाई सम्झनु पर्दछ।

(ग) "समिति" भन्नाले स्थानीय वातवरण तथा पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन ऐन, २०७० को दफा ६ बमोजिम गठित व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समिति सम्झनु पर्दछ ।

(घ) "पथ प्रदर्शक" भन्नाले पारिश्रमिक लिई पर्यापर्यटकको साथमा रहने गरी पथ प्रदर्शनको लागि काम गर्ने कानुन बमोजिम ईजाजत प्राप्त व्यक्ति सम्झनुपर्छ ।

(ङ) "होमस्टे" भन्नाले पर्यटक, पाहुना, आगन्तुकलाई स्थानीय मौलिक संस्कृति झल्कने गरी आवास, मनोरन्जन, खान र अन्य सेवा प्रदान गर्ने उदेश्यले आफ्नै घर वा समुदायमा निजी वा सामुहिक रुपमा संचालन गरिएको मिक्वाखोला गाउँपालिकाद्वारा पारित होमस्टे व्यवस्थापन कार्यविधी २०७६ बमोजिमको घरवास सेवा सम्झनु पर्दछ ।

(च) "गोठस्टे" भन्नाले उच्च हिमाली भूभागमा रहेका परम्परागत गोठहरुलाई व्यवस्थापन तथा संचालन समितिले तोके बमोजिमको मापदण्ड अनुसार पर्यटक, पाहुना तथा आगन्तुकहरुलाई `स्थानीय मौलिक संस्कृति झल्कने गरी आवास, मनोरन्जन, खान र अन्य सेवा प्रदान गर्ने उदेश्यले निजी वा सामुहिक रुपमा संचालन गरिएको गोठबास सेवा सम्झनु पर्दछ ।

(छ) "ग्ल्याम्पीङ" भन्नाले प्राकृतिक जिवन शैलीमा आधारित उच्च गुणस्तरको विशेष खानपान सहितको बास व्यवस्था रहेको पर्यटनलाइ सम्झनु पर्दछ ।

(ज) "सडक रहित" भन्नाले चार पाङग्रे तथा दुइ पाङग्रे सवारी साधन गुडन सक्ने बाटो रहित मार्ग भन्ने सम्झनु पर्दछ ।

(झ) "पथ तथा पैदलमार्ग" भन्नाले गोरेटो तथा घोडेटो बाटो भन्ने सम्झनु पर्दछ ।

(ञ) "ट्रेकिंग एजेन्सी" भन्नाले पर्यापर्यटक वा अन्य व्यक्तिलाई विविध प्राकृतिक एवं साँस्कृतिक दृश्यावलोकन गराउने उदेश्यले शुल्क लिई वा नलिई विभिन्न स्थानहरुमा यात्रा गराउन प्रवन्ध मिलाउने कानुनबमोजिम ईजाजत प्राप्त व्यक्ति, फर्म वा कम्पनी सम्झनुपर्छ ।

३) उद्देश्यः प्रचलित कानुनमा व्यवस्था भएका कुराहरुका अतिरिक्त यस तोक्पेगोला जैविक-सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षित पर्यापर्यटकीय विशेष क्षेत्र व्यवस्थापन तथा संचालनको मुख्य उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेका छन्

(क) यस क्षेत्रलाई सडक रहित उच्च मूल्य कम पदचिन्ह सहित एकल प्रयोग प्लास्टिक रहित प्रकृतिमैत्री विशेष जैविक-सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षित पर्यापर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा विकास गर्ने ।

(ख) यस क्षेत्रको पर्यावरण, जैविक विविधता, तालतलैया, जलाधार, पिटल्याण्ड, सिमसार क्षेत्र र जीवजन्तुको संरक्षण गर्ने ।

(ग) यस क्षेत्रलाई प्रदुषण रहित स्वच्छ वातावरण रहेको नमुना पर्यापर्यटकीय क्षेत्रका रुपमा विकास गर्ने ।

(घ) पर्यापर्यापर्यटन मार्फत स्थानीय कला, संस्कृति, भेषभुषा, रहनसहन, परिकार आदिको प्रवर्धन गर्ने ।

(ङ) पर्यापर्यटकीय क्षेत्रमा पर्यटन प्रवर्धन गरी त्यसबाट प्राप्त प्रतिफल यस क्षेत्रको जैविक स्थानीय जनताको दिगो जिविकोपार्जनको बृहत्तर हित एवं तथा सांस्कृतिक संरक्षण विकासमा प्रयोग गर्ने ।

(च) यस क्षेत्रलाई सडकरहित विशेष पर्यापर्यटन तथा सांस्कृतिक क्षेत्रको रुपमा राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय पर्यापर्यटन क्षेत्रमा प्रवर्द्धन गर्ने ।

(छ) ग्रामिण स्तरमा स्वरोजगारको अवसर सिर्जना गरी स्थानीय जनतालाई आर्थिक रूपमा सवल बनाउने ।

(ज) यो क्षेत्रको भाषा, संस्कृति, रैथाने जिवनशैलीको संरक्षण, विकास तथा प्रवर्द्धन गर्ने ।

(झ) यो क्षेत्रमा रहेका ताल तलैया, जलाधार तथा सिमसार क्षेत्रहरुलाई अन्तराष्ट्रिय रामसार क्षेत्रमा सुचिकृत गर्न आवश्यक पहल गर्ने ।

परिच्छेद २

तोक्पेगोला जैविक-साँस्कृतिक सम्पदा संरक्षित पर्यापर्यटकीय विशेष क्षेत्रको व्यवस्थापन तथा सञ्चालनसम्बन्धी व्यवस्था

४. क्षेत्राधिकारः (१) व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समितिले स्थानीय वातावरण संरक्षण तथा पर्यापर्यटन सम्बन्धि ऐन, २०७७ को दफा (७) को अधिनमा रहि कार्यविधीको दफा (३) का उल्लेखित उद्देश्यहरु प्राप्तीको लागि आवश्यक कार्यहरु गर्ने छ ।

५. यस क्षेत्रभित्र निषेध गरिएका कार्यहरुः (१) पर्यापर्यटकीय क्षेत्रमा निम्न लिखित कार्यहरु गर्न पाइने छैन :

(क) यस क्षेत्रको हित रक्षार्थ अनुमति प्राप्त गरी वैज्ञानिक अनुसन्धानको निमित्त नमूना सङ्कलन गर्न बाहेक अन्य अवस्थामा कुनै पनि वन्यजन्तु, पंक्षी वा जलचरलाई मार्न, पकन, लखेट्न, तर्साउन वा चोटपटक पुर्‍याउन, धरापमा पार्न, पासो थाप्न वा सोको उद्योग गर्न ।

(ख) पर्यापर्यटकीय क्षेत्रभित्र कुनै किसिमको किटनाशक विष वा रासायनिक पदार्थ वा लठ्याउने वा विषालु पदार्थ फ्याँक्न वा पर्यापर्यटकीय क्षेत्रभित्र भएर बग्ने नदी खोला, ताल, पानीको अन्य कुनै स्रोत वा सिमसारमा मिसाउन र पर्यापर्यटकीय क्षेत्रभित्र कुनै पनि तवरले लैजान

(ग) एकल प्रयोगजन्य वोतल, प्लाष्टिकहरु वा यस्तै अन्य सामग्री प्रयोगमा ल्याउन र फोहर गर्न ।

(घ) समितिले तोकेको क्षेत्रमा बाहेक अन्यत्र प्रवेश गरी निषेधित कार्य गर्न र जथाभावी आगो बाल्न।

(ङ) बाटो, पुल, घर, कार्यालय भवन, पर्खाल, तारवार, सूचनापाटी वा चिह्नलाई क्षति पुयाउन तथा सिमेन्ट प्रयोग भएको भौतिक संरचनाहरु निर्माण गर्न।

(च) समितिको अनुमति बिना यस क्षेत्रको विकास, प्रवर्द्धन आदि कार्यको नाममा समितिहरु गठन गर्न तथा चन्दा र आर्थिक सहयोग संकलन गर्न

(छ) समितिले तोकेको अधिकारीको अनुमति साहेक पर्यापर्यटकीय क्षेत्रभित्र रेडियो, टेपरेकर्डर, लाउड स्पीकर, माइक जस्ता ध्वनी प्रदुषणं जन्य साधनहरु ठुलो स्वरमा बजाउन ।

(ज) समितिले तोके बमोजिम बाहेक अन्य कुनै किसिमको चिह्न, सूचना, विज्ञापन वा अन्य यस्तै किसिमका पोष्टरहरु टाँस्न ।

(ञ) स्थानीय धर्म, संस्कृति, परम्परालाई असर पुग्ने खालको भौतिक संरचनाहरु निर्माण गर्न । (ट) मिचाहा प्रजातिका र नेपाल सरकारले निषेधित गरेका विरुवा वा पशुपंक्षी पर्यापर्यटकिय क्षेत्रभित्र ल्याउन वा छाड्न ।

(ठ) कुनै पनि प्रयोजनका लागि खोला तथा नदीलाई फर्काउन वा मोड्न (डाइभर्ट) गर्न । (ड) पूर्वाधार विकासको कार्य गर्दा डोजर वा स्क्याभेटर जस्ता उपकरणहरुको प्रयोग गर्न । (ढ) चट्टान फुटाउन ब्लास्टिङ्ग गर्ने जस्ता गतिविधि गर्न ।

(ण) समितिको अनुमति बिना प्रकृति पथ प्रदर्शक (नेचर गाईड) को रुपमा सेवा प्रदान गर्न ।

(त) खानी, जलश्रोत र जलाधारको उत्खननका कार्य गर्न ।

(थ) समिति वा गाउँपालिकाको अनुमति बिना कुनै पनि संघ संस्था तथा अन्तराष्ट्रिय परियोजनाहरुले समेत प्राकृतिक संरक्षण, पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन, जलाधार संरक्षण तथा उपयोगको नाममा कुनै पनि कार्य गर्न ।

(द) समिति वा गाऊँपालिकाको अनुमति बिना यस क्षेत्र भित्रको बहुमुल्य नगदे जडिबुटीहरु संकलन गर्न, टिप्न वा खन्न ।

तर दफा ५ को उपदफा १ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि स्थानीय आदिवासीहरुको प्रथाजनित परम्परागत कार्यहरु गर्नलाई यस कार्यविधीले रोक लगाएको मानिने छैन ।

(२) पर्यटक तथा आगन्तुकको लागि समितिले पर्यटक तथा आगन्तुक आचारसंहिता जारी गर्न सक्ने छ ।

(३) यस क्षेत्रमा समिति वा गाऊँपालिकाले आवश्यक ठानेका क्षेत्र वा समयमा पर्यटक तथा आगन्तुकहरुलाई निषेधित क्षेत्र घोषणा गर्न सक्नेछ ।

६. **पर्यापर्यटकको सङ्ख्यामा नियन्त्रणः** यस क्षेत्र भित्रका संवेदनशील पानीका मुहान, नदी, जलाधार क्षेत्र र त्यस क्षेत्रको समग्र वातावरणमा प्रतिकूल असर पर्ने देखिएमा समितिले त्यस्तो क्षेत्रमा प्रवेश गर्ने पर्यापर्यटक सङ्ख्यामा समेत नियन्त्रण गर्ने गरी आवश्यक आदेश जारी गर्न सक्नेछ ।

७. **आवागमनको सुविधा दिनेः** स्थानीय बासिन्दाको हकमा समितिको नियम तथा मापदण्डमा रही गरिने कुनै पनी कार्य तथा गतिविधीहरुमा संलग्न हुन आवत जावत गर्नुपर्ने भएमा सो कुराको जानकारी दिए सँगै जुनसुकै समयमा आवतजावतको लागी अनुमति दिनुपर्नेछ ।

परिच्छेद ३

पर्यटकको वर्गीकरण तथा पर्यटन शुल्क सम्बन्धी व्यवस्था

८. **यस क्षेत्र भित्र प्रवेशः** व्यवस्थापन तथा सञ्चानमें समिति वा समितिले तोकेको कर्मचारीको लिखित अनुमति वाहक व्यक्ति यस क्षेत्रभित्र प्रवेश गर्न पाउने छ । यस क्षेत्रभित्र प्रवेश गर्ने पर्यटक तथा आगन्तुकलाई अनुसूची (२) बमोजिमको प्रवेशपत्र दिईनेछ ।

तर स्थानीय वासिन्दा वा तिनका नजिकका नातेदार हो भनी स्थानिय वासिन्दाले प्रमाणित गरेको व्यक्तिका हकमा यो व्यवस्था लागु हुने छैन ।

९. **प्रवेश शुल्क :** (१) यस क्षेत्रभित्र प्रवेश गर्ने पर्यटक तथा आगन्तुकलाई अनुसूची (३) मा उल्लेख भए बमोजिमको वर्गीकरण गरी समितिले समय समयमा निर्धारण गरेको शर्त र प्रकृया बमोजिम प्रवेश शुल्क लिईनेछ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख गरिए तापनि सम्बन्धित गाँउपालिकाका बासिन्दाहरुलाई कुनै प्रकारको प्रवेश शुल्क वा अन्य पर्यटन शुल्क लाग्ने छैन । साथै आमन्त्रित अतिथी तथा यस क्षेत्रको विकास र समृद्दीका लागी कार्यरत सामाजिक संस्थाहरु र अन्य सहयोगी संस्थाको हकमा समितिले विशेष प्रवेश पास तथा सुविधान उपलब्ध गराई प्रवेश शुल्क मिनाहा गर्न सक्नेछ । सरकारी काम विशेषले आउने सरकारी कर्मचारीहरुलाई पर्यापर्यटन शुल्क लाग्ने छैन ।

परिच्छेद ४

कोष तथा आर्थिक व्यवस्थापन

१०. कोष व्यवस्थापन तथा सञ्चालनः

१. मिक्वाखोला गाऊँपालिका स्थानीय वातवरण संरक्षण तथा पर्यापर्यटन सम्बन्धी ऐन २०७७ को परिच्छेद चार को दफा (८) बमोजिम तोक्पोगाला जैविक-सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षीत पर्यापर्यटीय विशेष क्षेत्र व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समितिको एक छुटै कोष हुनेछ ।

२. पर्यटक तथा आगन्तुकहरुबाट प्राप्त प्रवेश शुल्क अन्य आम्दानीहरु मासिक रुपमा संकलन गरि समितिको निर्णय वमोजिम निर्धारण गरिए वमोजिमको बैंक खातामा दाखिला गरिने छ ।

३. उपदफा (२) बमोजिम जम्मा भएको कुल रकमबाट प्रत्येक आर्थिक वर्षको अन्त्यमा निम्न अनुसारको कार्य सञ्चालनमा मात्र विनियोजन गरि खर्च गरिनेछ ।

क. तोक्पेगोला विशेष जैविक-सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षित पर्यापर्यटकीय क्षेत्रको जैविक तथा सांस्कृतिक विविधताको संरक्षण, होमस्टे, गोठस्टे, ग्ल्याम्पीङ साइट, क्याम्पीङ साइटहरुको भौतिक पुर्वाधार विकास निर्माणमा ३० प्रतिशत ।

ख. तोक्पेगोला विशेष जैविक-सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षित पर्यापर्यटकीय क्षेत्रको निर्माण अभियन्ता संस्थाको संस्थागत विकासमा १० प्रतिशत ।

ग. स्थानीय आदिवासीहरुको संस्थागत विकासमा १० प्रतिशत ।

घ. मिक्वाखोला गाउँपालिकाको तथा वडाहरुको जैविक तथा सांस्कृतिक विविधताको संरक्षण तथा विकासमा ३० प्रतिशत

ङ. व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समितिको संस्थागत विकासमा २० प्रतिशत।

तर समितिको बैठकले औचित्य र फोरण सहित निर्धारण गरेबमोजिम अन्य क्षेत्र र कार्यमा खर्च गर्न यस कार्यविधिले वाधा पुराएको मानिने छैन ।

४. यस कोषमा जम्मा भएको रकमबाट प्रकृतिलाई हानी नोक्सानी गर्ने तथा वातावरण प्रदुषण गर्ने खालको कुनै पनि गतिविधीहरुमा प्रयोग गर्न र गराउन पाइने छैन ।

५. यस कोषबाट प्राप्त गरेको रकम खर्च गरेर कार्यसम्पादन पुरा गरि सके पछि सो को प्रगति प्रतिवेदन हरेक आर्थिक वर्षको अन्त्यमा व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समिति मार्फत गाऊँपालिका समक्ष पेश गर्नु पर्ने छ ।

६. तोक्पेगोला जैविक-सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षित पर्यापर्यटकीय विशेष क्षेत्र व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समितिको आफ्नो छुट्टै कोष हुनेछ । कोष सञ्चालनको लागि विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संस्था तथा निकायहरुबाट सहयोग रकम, अनुदान तथा अन्य सहयोग प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

७. तोक्पेगोला जैविक-साँस्कृतिक सम्पदा संरक्षित पर्यापर्यटकीय विशेष क्षेत्र व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समितिको संस्थागत आर्थिक गतिविधी सञ्चालन गर्नको लागि एक छुट्टै आर्थिक नियमावली बनाइ कार्यन्वयनमा ल्याइने छ ।

परिच्छेद ५

विविध

११. प्रचार प्रसार तथा प्रवर्द्धनः (१) यस पर्यापर्यटकीय क्षेत्रको प्रचार प्रसार तथा प्रवर्द्धन गर्ने जिम्मेवारी व्यवस्थापन तथा संचालन समितिको हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको जिम्मेवारी पुरा गर्न व्यवस्थापन तथा संचालन समितिले छुट्टै एकाई बनाउन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख गरी तापनि कुनै पनि निजी क्षेत्रका ट्राभल तथा ट्रेकिङ्ग एजेन्सी वा अन्य बाह्य व्यक्ति व्यवस्थापन तथा संचालन समितिको अनुमतिमा कुनै सामाजिक सञ्जाल, वेभसाईट, ब्रोसर, साइनबोर्ड, पोस्टर जस्ता प्रचार प्रसारका सामाग्रीहरुको उत्पादन, पत्रपत्रिका, रेडियो, टेलिभिजन, महोत्सव, मेला, भ्रमण प्याकेजको निर्माण तथा प्रवर्द्धन जस्ता क्रियाकलापहरु गर्न सक्नेछ । व्यवस्थापन तथा संचालन समितिले यस कार्यविधि बमोजिमको उदेश्य पुरा गर्न उक्त व्यक्ति वा संस्थासंग सहकार्य गर्न सक्नेछ।

१२. **होमस्टे तथा गोठस्टे संचालन गर्न सक्नेः** यस क्षेत्रमा गाउँपालिकाको होमस्टे व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७६ को अधिनमा रहि होमस्टे संचालन गर्न सकिनेछ । साथै, यस क्षेत्रको उच्च भूभागमा रहेका परम्परागत गोठहरुलाई उचित व्यवस्थापन गरी व्यवस्थापन तथा संचालन समितिले तोके बमोजिमको मापदण्ड पुरा गरी गोठस्टेको रुपमा संचालन गर्न सकिनेछ।

१३. **थपघट, हेरफेर या संसोधनः** आवश्यकता अनुसार गाउँ कार्यपालिकाले यस कार्यविधिमा थपघट, हेरफेर या संसोधन गर्न सक्नेछ। सो कार्य गर्दा समितिको परामर्श लिन सक्नेछ ।

१४. **कार्यपालिकाको निर्देशन मैमोजिम हुनेः** यसे कार्यविधिमा उल्लेख यस कार्यविधिको कार्यान्वयन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समितिको सिफारिसमा गाउँ कार्यपालिकाको निर्देशन बमोजिम हुनेछ ।'

१५. **दण्ड जरिवाना गर्न सक्नेः** यस कार्यविधीमा निषेधित गरिएका वा अन्य अवान्छित कार्यहरु कसैले गरेमा व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समितिले तोकेबमोजिमको दण्ड जरिवाना गर्न सक्नेछ।

आज्ञाले,
श्री योगेन्द्र राज गुरुङ
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
मिक्वाखोला गाउँपालिका
ताप्लेजुङ